

Brief aan informateur Plasterk – namens 27 Noordelijke VVT-instellingen

Ter attentie van de informateur, dr. R.H.A. Plasterk
p/a: Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Hoogeveen, 30 januari 2024

Geachte heer Plasterk,

De zorg voor ouderen staat onder enorme druk. Het aantal ouderen neemt hard toe terwijl het aantal jongeren afneemt. We stevenen af op een zorginfarct: de zorgvraag neemt enorm toe terwijl het personeelsaanbod afneemt. Een ontwikkeling die aan de randen van Nederland nog harder gaat dan in de Randstad.

Als Noordelijke organisaties actief in de verpleeg-, verzorgings- en thuiszorgsector (VVT) maken wij ons grote zorgen. In deze brief geven we graag kort weer waar onze zorgen zitten, waar mogelijk oplossingen te vinden zijn en hoe een volgend kabinet daarop in kan spelen.

Transitie is nodig

Vooropgesteld: wij zijn als ouderenzorgorganisaties zelf - samen met inwoners van wijken en dorpen - aan zet om de zorg voor ouderen te veranderen. Mogelijke oplossingen moeten in eerste instantie van onszelf komen. Combinaties van zorg van onze kundige mensen en informele zorg vanuit naasten of dorps-/buurtgenoten is iets dat wij samen moeten organiseren. Geholpen door ontwikkeling en toepassing van zorgtechnologieën die maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

Financiële krimp

Vooruitlopend op die transitie heeft het huidige demissionaire kabinet diverse financiële kortingen doorgevoerd. Als gevolg daarvan komen ouderenzorgorganisaties in financiële problemen. In het Noorden van het land bereiden diverse ouderenzorgorganisaties zich voor op reorganisaties. Uit contacten met brancheorganisatie Actiz komt naar voren dat dit helaas ook voor andere regio's geldt. In onze regio hebben meerdere organisaties vacaturestops afgekondigd en krimpt de professionele bezetting.

Zuurstof voor ouderenzorg

We zien goede vakkrachten de sector verlaten terwijl we hun inzet nu en in de toekomst hard nodig hebben. We willen juist zo graag ervaren en vakkundige krachten voor onze sector behouden. De prijs van de financiële kortingen zullen op langere termijn veel groter zijn dan de uitgaven die het op korte termijn bespaart. Als sector hebben we zuurstof nodig in plaats van financiële kortingen.

Structurele financiering

Wat we nodig hebben is rust op financieel vlak. Dat betekent voldoende compensatie voor gestegen kosten en een structurele en stabiele financiering. Tijdelijke middelen bieden geen structurele oplossing. We kennen allemaal de voorbeelden van subsidies waar de tijd en

kosten van het aanvragen niet opweegt tegen de voordelen. Die extra middelen lijken een oplossing, maar zijn dat op langere termijn niet. Het vergroot de onzekerheid over onze financiële positie, omdat de structurele problemen er niet mee worden aangepakt.

ZZP'ers

De desastreuze financiële kortingen leiden nu tot vacaturestops en ontslagen. Terwijl het werk gewoon doorgaat. We moeten met lede ogen aanzien dat roosters worden gevuld met kunst- en vliegwerk. Onder meer met tijdelijke middelen en inzet van ZZP-krachten. Zij leveren doorgaans goed werk, maar het is geen structurele oplossing om te leunen op een ongezond grote flexibele schil. Wij hebben de financiële stabiliteit nodig om vakkrachten op een duurzame manier aan ons te binden. Zodat zij ook in de toekomst bij ons werken. Met een gezonde en verantwoorde mix tussen vast en flexibel.

Verzorgingshuizen

We moeten dus investeren in onze mensen. Ook wij lezen over plannen 'de verzorgingshuizen' weer terug te brengen. Deze oplossing zou betekenen dat we als land enorme investeringen in steen gaan doen, als we die locaties al zouden kunnen realiseren. Stenen en huizen laten onverlet dat we in de toekomst te weinig mensen hebben om het werk gedaan te krijgen. Een goede balans tussen zorg in huizen en zorg thuis is de oplossing, niet het terugverlangen naar de oplossingen die we van vroeger kennen. Er is veel meer nodig dan alleen investeren in stenen.

We moeten onder ogen zien dat we qua arbeidspotentieel onze grenzen zullen bereiken. Dat we straks gewoonweg niet meer alle gevraagde zorg en ondersteuning kunnen leveren. Daarom moeten we onze energie steken in het anders organiseren van de zorg, samen met naasten en inwoners van dorpen en wijken. En investeren in vakkrachten en in de organisaties die hen kunnen opleiden en behouden.

Maatschappelijke verandering

Ook is het belangrijk dat we de samenleving nog meer bewust maken van de veranderingen in de (ouderen)zorg en dat dat iedereen kan raken. De vergrijzing wordt nog te vaak gezien als een probleem van de ouderenzorg alleen. Wij merken als ouderenzorgorganisaties dat we hard ons best moeten doen om aan bewoners, hun familie en naasten, verzekeraars en de politiek uit te leggen dat wij niet als enigen dat probleem kunnen oplossen. Van de overheid verwachten we dat zij mensen actief informeren over de uitgaven waar de vergrijzing ons als land voor stelt. En dat zij mensen actief betreft bij het uitwerken van oplossingen om met minder (jonge) vakkrachten de zorg voor steeds meer ouderen te leveren. Laat de groei van het aantal ouderen een gezamenlijk gegeven zijn dat om een maatschappelijk antwoord vraagt. Een volgend kabinet heeft een belangrijke rol die maatschappelijke verandering goed te begeleiden.

Tot slot

Wat we van een volgend kabinet nodig hebben, is een duidelijke visie op het behoud van de ouderenzorg. Dat betekent concreet:

- Ga door met de ingezette transitie van de ouderenzorg. Zet in op het anders organiseren van de zorg: bouw aan 'samen zorgen' in wijken en buurten en wees

beducht op het kiezen voor oplossingen die gedreven worden door nostalgie en onhaalbare beloftes, zoals de terugkeer naar grote verzorgingshuizen;

- Geef ons de komende vier jaar – gedurende die transitie – rust op financieel vlak. We vragen ons als sector het mes van de keel te halen. Door de financiële kortingen van het vierde kabinet Rutte terug te draaien. Compenseer de sterk gestegen lonen en andere kosten. En draai de korting op de vergoeding voor onze gebouwen terug;
- Zet investeringen in onze vakkrachten, het menselijk kapitaal, voorop. Help ons als ouderenzorgorganisaties om onze medewerkers duurzaam te kunnen binden en een positief toekomstperspectief te kunnen geven;
- Investeer als kabinet in de contacten met de sector. We hebben een minister van ouderenzorg nodig die de transitie goed kan begeleiden. Dat vraagt niet alleen om het zetten van een stip op de horizon, maar ook om iemand de onze zorgen begrijpt en daarop acteert.

Slot

Deze brandbrief ondertekenen wij als bestuurders van 27 (ouderen-)zorgorganisaties uit het Noorden van het land. Samen vertegenwoordigen wij zo'n 30 duizend cliënten en bij benadering 30 duizend medewerkers en vrijwilligers. Wij zijn ervan overtuigd dat problemen veel breder spelen dan alleen in het Noorden van het land. Wij staan klaar om samen met een nieuw kabinet te bouwen aan een toekomst waarin ouderen zo nodig een passend aanbod van hulp hebben.

Noord Nederlandse Coöperatie van Zorgorganisaties (NNCZ)

ZINN

De Hoven

Zonnehuisgroep Noord

De Leyhoeve

Dignis

TSN

Zorggroep Groningen

Het Hooge Heem

Noorderzorg

Vredewold

Oosterlengte

De Blanckenborg

BCM Ouderenzorg

Residentie Buitenzorg

De Zorgzaak

Zorggroep Drenthe

Derkshoes

Accolade

ZZWD

De Bremhoeve

Tangenborgh

De Westerkim

Verzorgd Wonen Exloo

Roeli Mossel

Carry de Niet

Jannie Nijlunsing

Nienke Ybema

Gre Wiskerke-Hulshof

Inge Pesch

Paul Lafranca

Janita Gorte

Klaas Lindeboom

Alexandra Tuin

Goos Knol

Ismay Kremers

Dianne Burger

Aart van Walstijn

Thea Dijkstra

Nelly de Jong

Gerben Krewinkel

Hester van Gorkum

Ina Nieland

Mariska Roeters

Meta Kroon

Aukina de Bruin

Ria Knotters

Erica Georgus

Treant
Interzorg Noord Nederland
Saxenburgh

Paula Nelissen
Peter van der Noord
Hans Gellekink